

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือเป็นปัญหาของประเทศไทยที่จะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาคือ การขยายตัวของเมือง การเพิ่มขึ้นของประชากร การใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม และพฤติกรรมของมนุษย์ที่ก่อให้เกิดปัญหาสภาวะแวดล้อม ได้แก่ การขาดความรู้ ทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และการขาดจิตสำนึกที่ดีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมของ ประชาชน ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่ทุกฝ่ายเริ่มตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญที่จะต้อง ร่วมมือกัน แก้ไข อย่างเต็มกำลังความสามารถ เพราะการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มว่าจะรุนแรงมากขึ้น จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น และความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจตลอดจน การพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่องส่งผลให้มนุษย์มีความต้องการใช้ทรัพยากรเพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนอง ความต้องการ และอำนวยความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิดมลพิษต่าง ๆ

ผู้วิจัย จึงเห็นความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม และต้องสร้างจิตสำนึกของการห้ามทิ้งขยะ โดยปลูกฝังให้แก่เยาวชนและประชาชนเทศบาลตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ พร้อมทั้งจัดหาวิธีการหาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการจัดการขยะเพื่อลดปริมาณขยะสะสมในครัวเรือนของเทศบาลตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้ดำเนินการจัดการเกี่ยวกับขยะให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพ พร้อมกับเสนอวิธีการคัดแยกขยะที่ถูกต้อง เพื่อนำเข้าสู่ขั้นตอนการจัดการขยะที่ถูกต้อง

1.2 วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

1.2.1. เพื่อหาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการจัดการขยะและลดปริมาณขยะในครัวเรือนของเทศบาลตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

1.2.2. เพื่อขยายผลแนวปฏิบัติการจัดการขยะในครัวเรือนของเทศบาลตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย การหาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของเทศบาลตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตประเด็นของการวิจัย ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.3.1.1 แนวทางการจัดการขยะ

1.3.1.2 การเพิ่มมูลค่าขยะ

1.3.1.3 แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน

1.3.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับจิตสำนึกและพฤติกรรมการจัดการขยะ

1.3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่การวิจัยเน้นการศึกษาในพื้นที่ของเทศบาลตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

1.3.3 ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยนี้ดำเนินการระหว่างเดือน มกราคม 2560 ถึงเดือนธันวาคม 2560

1.4 กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินงาน

พื้นที่ในเทศบาลตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

1.5 กลยุทธ์การวิจัย

กลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ แบ่งเป็น 4 ระยะ คือ

1.5.1 ขั้นตอนการเตรียมการ ด้านบุคลากร พื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.5.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1.5.3 ประชุมเชิงปฏิบัติเรียนรู้ร่วมกันเพื่อสังเคราะห์ข้อมูลหาแนวทางการแก้ปัญหาและรูปแบบแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการจัดการขยะ

1.5.4 ติดตามผล ประเมินผล ถอดบทเรียนและสรุปผล

1.6 นิยามศัพท์

รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง วิธีการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางจากแหล่งกำเนิดไปจนถึงการกำจัดและการนำมาใช้ประโยชน์เพื่อลดปริมาณขยะ มีคัดแยกประเภทขยะ การจัดเก็บ การขนย้าย การกำจัด การใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ การทำปุ๋ย ตลอดจนการมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน

การใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย หมายถึง การนำขยะมูลฝอยในครัวเรือนหรือในชุมชนมาใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การนำขยะอินทรีย์มาทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยอัดเม็ด นำมาเลี้ยงไส้เดือนผลิตน้ำหมักมูลไส้เดือน ใช้เป็นปุ๋ยบำรุงพืชผักสวนครัว การนำขยะแก้วและกระถางพลาสติกมาใช้ซ้ำ เช่น ปลูกกล้าต้นไม้หรือพืชผักสวนครัว การนำเศษผ้ากลับมาใช้ซ้ำ เช่น แปรรูปเป็นพรมเช็ดเท้า ผ้าเช็ดมือและถุงมือ เป็นต้น

แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการขยะ หมายถึง วิธีการ กฎ กติกา ที่ชุมชนร่วมกันสร้างและใช้เป็นแนวปฏิบัติร่วมกันในของชุมชน ในการจัดการขยะเริ่มตั้งแต่ต้นทางจากแหล่งกำเนิดไปจนถึงการกำจัดและการนำมาใช้ประโยชน์

พฤติกรรมมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การกระทำหรือปฏิบัติของประชาชนในชุมชน ได้แสดงออกเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยภายใต้ความรู้ความเข้าใจในรูปแบบที่เหมาะสมและถูกต้องตามกติกาที่ชุมชนตกลงร่วมกันและถือเป็นแนวปฏิบัติจริง

การมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง ความคิด ความรู้สึกที่เห็นความสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะ รู้จักคัดแยกขยะตามประเภทก่อนทิ้งลงถังขยะ การมองเห็นประโยชน์ในการนำขยะมาใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ เลือกใช้วิธีการกำจัดขยะที่ต้องตลอดจนลดการใช้ผลิตภัณฑ์ที่สร้างขยะและมลพิษ

การจัดการตนเอง หมายถึง ข้อตกลง กฎ กติกา ที่ชุมชนสร้างขึ้นร่วมกันใช้ในการปฏิบัติร่วมกันในลักษณะส่วนรวมของชุมชน เพื่อสร้างความสามัคคี ความร่วมมือ ในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

ชุมชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีบ้านเลขที่และจำนวนครัวเรือนตามทะเบียนราษฎร์ในเขตพื้นที่ตำบลป่าสัก อำเภोजตุรพัตร์พิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ได้แนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการจัดการขยะและลดปริมาณขยะในครัวเรือนของเทศบาลตำบลสามแวง อำเภोजตุรพัตร์พิมาน จังหวัดบุรีรัมย์

1.7.2 มีขยายผลแนวปฏิบัติการจัดการขยะในครัวเรือนของเทศบาลตำบลสามแวง อำเภोजตุรพัตร์พิมาน จังหวัดบุรีรัมย์